

Prawomocnym postanowieniem z dnia 08 listopada 2019r. Sąd uchylił punkt I (pierwszy) wyroku z dnia 14 października 2019 roku sygn. V GC 368/18 w zakresie kwoty 167,20 złotych i w tym zakresie postępowanie umorzył.

Sygn. akt V GC 368/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2019 roku

Sąd Rejonowy w Nowym Sączu V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Bartosz Łopalewski
Protokolant:	sekr. sąd. Elżbieta Fałowska

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2019 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa P. G.

przeciwko (...) S. A. w W.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) S. A. w W. na rzecz powoda P. G. kwotę 557,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od dnia 21 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od strony pozwanej (...) S. A. w W. na rzecz powoda P. G. kwotę 824,00 zł (osiemset dwadzieścia cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 270,00 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa prawnego;

IV. nakazuje ściągnąć od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Nowym Sączu kwotę 377,71 zł (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych siedemdziesiąt jeden groszy) tytułem niezaspokojonych kosztów sądowych.

Sygn. akt V GC 368/18

UZASADNIENIE WYROKU

Stan faktyczny

13 listopada 2017 doszło do kolizji, w wyniku której uszkodzeniu uległ pojazd należący do J. J..

(niesporne)

Tego samego dnia poszkodowana zawarła z powodem umowę najmu pojazdu zastępczego umawiając stawkę czynszu na kwotę 150 złotych netto za dzień. Najem trwał 10 dni.

(niesporne)

Poszkodowana zawarła z powodem umowę przelewu wierzytelności odszkodowawczej.

Dowód: umowa (k. 13/2)

Poszkodowana została poinformowana o możliwości zorganizowania przez (...) wynajmu pojazdu zastępczego oraz o akceptowanych stawkach.

(niesporne)

Strona pozwana wypłaciła odszkodowanie w kwocie 947,80 złotych.

(niesporne)

Faktyczny okres najmu był krótszy od niezbędnego do przeprowadzenia naprawy. Umówiona stawka nie odbiegała od warunków rynkowych. Średnia stawka czynszu najmu wynosiła 165,33 złote netto za dzień.

Dowód: opinia biegłego (k. 104)

W toku sprawy strona pozwana wypłaciła dalszą kwotę 167,20 zł oraz odsetki za opóźnienie.

(niesporne)

Ocena dowodów

I.

Zarzuty strony pozwanej dotyczyły zarówno umówionej stawki, jak i okresu najmu. W obu przypadkach bazowały na twierdzeniu, iż poszkodowana została poinformowana o możliwości zorganizowania przez (...) wynajmu pojazdu zastępczego oraz o akceptowanych stawkach (k. 23). W piśmie procesowym z 2 lipca 2018 roku powód nie twierdził, iż informacji takiej nie udzielono, stąd twierdzenie strony pozwanej uznał Sąd za milcząco przyznane (art. 230 k.p.c.).

II.

Istotne dla sprawy zagadnienia Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłego, do której żadna ze stron nie wniosła zarzutów.

III.

Twierdzenie strony pozwanej o dokonaniu w toku sprawy dalszej wypłaty nie spotkało się z zaprzeczeniem. Powód nie złożył żadnego pisma procesowego, ani nie stawił się na rozprawie. Pismo o ograniczeniu powództwa wpłynęło do Sądu 2 dni po zamknięciu rozprawy.

Ocena prawna

I.

Nieskuteczny był zarzut poinformowania poszkodowanego o możliwości zorganizowania przez (...) wynajmu oraz akceptowanych stawkach, jak i zarzut braku współdziałania.

Unormowanie zawartej w art. 354 § 1 i 2 k.c. nakazuje stronom stosunku zobowiązaniowego współdziałanie odpowiadające wskazanym w tym przepisie wzorcom, to jest treści zobowiązania, celowi społeczno-gospodarczemu zobowiązania oraz ustalonym zwyczajom.

Relacja pomiędzy poszkodowanym i ubezpieczycielem sprawcy szkody nie jest oparta na umowie (lecz wyłącznie ustawie), stąd poszkodowany nie ma uprzedniego wpływu na kształtowanie pierwszego z tych kryteriów, a to „treści” zobowiązania. Takiego wpływu nie powinien mieć także ubezpieczyciel, choćby nawet dysponował nieporównanie większym (niż poszkodowany) potencjałem i próbował oddziaływać na otoczenie metodą tzw. faktów dokonanych. Treść zobowiązania nie jest więc argumentem za nałożeniem na poszkodowanego obowiązku korzystania z określonej przez ubezpieczyciela wypożyczalni lub też (w razie skorzystania z innej wypożyczalni) obowiązku godzenia się z niepełną rekompensatą poniesionego wydatku.

Celem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest stworzenie dla poszkodowanego gwarancji uzyskania odszkodowania w granicach odpowiedzialności sprawcy lecz bez względu na jego sytuację majątkową (która niekiedy może to utrudniać lub uniemożliwiać). Także więc cel stosunku cywilnoprawnego łączącego poszkodowanego z ubezpieczycielem sprawcy szkody nie kreuje szczególnego obowiązku poszkodowanego, o którego istnieniu chciałaby w niniejszej sprawie twierdzić strona pozwana. Domaganie się przez poszkodowanego rekompensaty za najem pojazdu zastępczego odpowiadającego klasie pojazdu uszkodzonego i za okres adekwatny do czasu naprawy, przesądza o zgodności działania poszkodowanego z „celem społeczno-gospodarczym” zobowiązania.

Ostatnie kryterium („ustalone zwyczaje”) nakazuje postawić pytanie, czy istnieje jakikolwiek zwyczaj, czy jest on „ustalony” oraz (w razie odpowiedzi pozytywnej), czy zwyczaj ten nie popada w sprzeczność z obowiązującym prawem. W tym zakresie stwierdzić można obecnie co najwyżej próbę kształtowania przez ubezpieczycieli czegoś na pozór zwyczaju, polegającą na ograniczaniu poszkodowanym wyboru wypożyczalni, do tych „współpracujących” (na bliżej nieznanym zasadach) z ubezpieczycielami. O zwyczaju ukształtowanym („ustalonym”) nie może jednak być na razie mowy.

Istotną kwestią jest także relacja tak kształtującego się zwyczaju do treści obowiązującego prawa.

Tutejszemu Sądowi znana jest uchwała SN z dnia 24 sierpnia 2017 roku. Nie zmienia ona jednak stanu prawnego, zgodnie z którym obowiązek ubezpieczyciela (w odróżnieniu od obowiązku sprawcy szkody) ograniczony jest do świadczenia w pieniądzu (art. 805 § 2 k.c.). Innymi słowy, ubezpieczyciel nie jest uprawniony do tego, by samodzielnie (lub przy pomocy podmiotów trzecich) naprawiać szkodę poprzez restytucję naturalną. Ubezpieczyciel nie może skutecznie (a więc ze skutkiem dla zakresu obowiązku odszkodowanego w pieniądzu) proponować poszkodowanemu, iż sam naprawi uszkodzony pojazd lub zorganizuje naprawę uszkodzonego pojazdu. Podobnie, nie może wyłączyć ani ograniczyć swojego obowiązku odszkodowanego w pieniądzu wynajmując poszkodowanemu pojazd lub organizując ten najem. Dopuszczenie do takiej możliwości kwestionowałoby dotychczasowe zapatrywanie na charakter odpowiedzialności ubezpieczyciela i promieniowało na inne obszary naprawiania szkody (naprawianie szkód w pojazdach poprzez wybór warsztatu i metody naprawy, naprawianie szkód na osobie poprzez wybór metody leczenia/placówki/lekarza, itd.). Regulacje prawne dotyczące odpowiedzialności odszkodowawczej ubezpieczycieli odnoszą się bowiem jednolicie do wszystkich rodzajów szkód przez nich naprawianych. Rozróżnienie (dokonane w uchwale z 24 sierpnia 2017 roku) na wydatki „służące bezpośrednio restytucji” oraz wydatki „służące wyeliminowaniu negatywnych następstw” nie znajduje odzwierciedlenia w przepisach obowiązującego prawa. Reprezentowany w literaturze przedmiotu podział na szkody bezpośrednie i szkody pośrednie ma uzasadnienie w dostrzeżeniu, iż naruszenie niektórych dóbr poszkodowane następuje pośrednio, a więc na skutek naruszenia innych dóbr (zob. M. Kaliński, Prawo zobowiązań – część ogólna, System Prawa Prywatnego tom 6 pod red. A. Olejniczaka, wyd. 3, nb. 88). Taka sytuacja zachodzić może oczywiście w przypadku uszkodzenia pojazdu mechanicznego. Naruszenie integralności mienia poszkodowanego powoduje bowiem (w tych przypadkach gdy uszkodzenie wyklucza, choćby czasowo, pojazd z użytkowania) naruszenie kolejnego dobra prawnego poszkodowanego, a to służącej mu indywidualnej mobilności, którą użytkowanie tego pojazdu zapewniało. Pośredniość tak nie zmienia jednak faktu, iż naruszenie obu tych dóbr wymaga restytucji, którą ubezpieczyciel – w świetle przepisu art. 805 § 2 k.c. - ma jedynie sfinansować

(zrekompensować), nie zaś przeprowadzić. O rozmiarze szkody podlegającej wynagrodzeniu decyduje ustawowo zdefiniowane kryterium przyczynowości (art. 361 k.c.), a nie bezpośrednio czy pośredniość naruszenia. W związku z tym zarówno szkoda bezpośrednia, jak i pośrednia będą indemnizowane, o ile mieszczą się w tak ustalonym zakresie.

Także przepis art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych nie nakłada na poszkodowanego obowiązku korzystania z określonej przez ubezpieczyciela wypożyczalni lub też (w razie skorzystania z innej wypożyczalni) obowiązku godzenia się z niepełną rekompensatą poniesionego wydatku. Przepis ten stanowi jedynie o obowiązku zapobieżenia, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody. Wykładnia tego przepisu nie może abstrahować od logicznego związku pojęć, którymi są zdarzenie ingerujące w interesy prawnie chronionego – uszczerbek majątkowy w interesach prawnie chronionych – szkoda. O ile dwa pierwsze opisują pewne zjawiska faktyczne (zachowania, stany), to trzecie z nich jest pojęciem prawnym służącym do wyrażenia różnicy w majątku poszkodowanego przed i po zdarzeniu szkodzącym („szkoda to wynik oceny konsekwencji naruszenia z punktu widzenia całokształtu interesów poszkodowanego” – tak M. Kaliński, Prawo zobowiązań – część ogólna, System Prawa Prywatnego tom 6 pod red. A. Olejniczaka, wyd. 3, nb. 81). Ujęcie szkody jako skutku naruszenia znajduje silne uzasadnienie normatywne w art. 361 § 1 KC, w którym odrębnie wymieniono „następstwa” działania bądź zaniechania oraz „szkodę”. Naruszenie jest w tej konwencji terminologicznej skutkiem zdarzenia szkodzącego, a zarazem przyczyną szkody.

Zgodnie z dosłownym brzmieniem przepisu art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach poszkodowany ma względny obowiązek zapobiegania zwiększeniu się szkody. Uwzględniając, że szkoda jest jedynie całościową oceną, natomiast stanem faktycznym jest naruszenie interesów, przyjęć trzeba, że przepis ten stanowi w istocie o zapobieganiu dalszemu naruszeniu interesów. „Niepowiększanie” może dotyczyć bowiem jedynie uszczerbku (pewnego stanu rzeczy) nie zaś wydatku, który z tego stanu wynika. Jakie wydatki okażą się konieczne, by ten niepowiększony uszczerbek usunąć, jest odrębną kwestią, kwestią oceny wysokości szkody.

Reasumując, tak długo, jak długo poszkodowany naprawia szkodę (w tym szkodę polegającą na utracie indywidualnej mobilności) na warunkach rynkowych, wydatki przez niego czynione pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę i nie naruszają obowiązku współdziałania, a obowiązkiem ubezpieczyciela jest wydatki te zrekompensować.

Wykładnia taka współgra z funkcją sądownictwa, jaką jest udzielanie realnej ochrony prawnej poprzez rozstrzygnięcie sporów w rozsądnym terminie (art. 45 Konstytucji RP). Uzależnianie rozstrzygnięcia sprawy od porównywania realnie zawartej umowy najmu z umową hipoteczną (niezawartą, której projektu ani przedmiotu nigdy poszkodowanemu nie przedstawiono) stanowiłoby zaprzeczenie dążenia do rozstrzygnięcia sprawy o jasne kryteria, w rozsądnym terminie.

II.

Mając uwadze, że wydatek na najem pojazdu zastępczego pozostawał w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę, Sąd przyjął, iż roszczenie powoda dochodzone w niniejszej sprawie powstało i stało się wymagalne. Kwota dochodzona, pomniejszona o wypłaconą w toku procesu, dała ostatecznie kwotę 557,50 zł. W zakresie, w jakim nastąpiła zapłata w toku sprawy, wierzytelność wygasła, stąd powództwo zostało częściowo oddalone.

III.

Mając na uwadze, że twierdzenia powoda zaprezentowane w uzasadnieniu pozwu okazały się prawdziwe, o kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c.

Na koszty złożyła się opłata od pozwu (37 zł), opłata od pełnomocnictwa (17 zł), wynagrodzenie pełnomocnika procesowego (270 zł) oraz wykorzystana zaliczka (500 zł).

O niezaspokojonych kosztach sądowych orzeczono zgodnie z art. 113 u.k.s.c.